

HRT pristojba

U Narodnim novinama broj 137 / 10 objavljen je novi Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji. Nama je najzanimljiviji članak 34 koji upravo stvara veliku pomutnju u tumačenju i postupanju temeljem takvog tumačenja. Obzirom na potrebu sagledavanja svih odredbi navedenog članka, prenosimo ga u cijelosti:

1. Svatko tko ima u vlasništvu ili posjedu radijski i televizijski prijamnik odnosno drugi uređaj za prijam radijskog ili audiovizualnog programa (u daljnjem tekstu: prijamnik) na području Republike Hrvatske koje je pokriveno prijenosnim signalom dužan je HRTu plaćati mjesečnu pristojbu utvrđenu člankom 35. stavkom 2. ovoga Zakona, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

2. Kućanstva koja u vlasništvu ili posjedu imaju dva ili više prijamnika plaćaju mjesečnu pristojbu utvrđenu člankom 35. stavkom 2. ovoga Zakona kao da imaju jedan prijamnik.

3. Fizičke osobe koje **ne plaćaju mjesečnu pristojbu i nisu članovi kućanstva koje plaća mjesečnu pristojbu**, dužne su plaćati pristojbu za prijamnik u motornom vozilu registriranom na njihovo ime.

4. Pravne osobe, udruge bez pravne osobnosti, obrtnici i druge fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost plaćaju mjesečnu pristojbu na svaki prijamnik u iznosu utvrđenom člankom 35. stavkom 2 ovoga Zakona, osim ako Zakonom nije drugačije određeno.

5. Osoba koja ima u vlasništvu ili u posjedu prijamnik, a nije član kućanstva koje plaća mjesečnu pristojbu u skladu sa ovim zakonom, obavezna je HRTu prijaviti prijamnim najkasnije u roku od 30 dana od dana nabave prijamnika ili registracije motornog vozila s ugrađenim prijamnikom, a promjenu adrese, mjesta stanovanja ili sjedišta najkasnije u roku od 15 dana od dana promjene.

6. Kućanstvom se u smislu ovoga Zakona smatra svaka obiteljska ili druga zajednica osoba koje zajedno stanuju i zajednički troše svoje prihode za podmirenje osnovnih životnih potreba (stanovanja, prehrane i sl.).

7. HRT vodi evidenciju obveznika mjesečne pristojbe u Republici Hrvatskoj. Na vođenje i korištenje evidencije primijenjuju se propisi o zaštiti osobnih podataka.

8. Iznimno od odredbe 4. ovoga članka pravne i fizičke osobe koje obavljaju ugostiteljsku djelatnost sukladno posebnom Zakonu, plaćanjem mjesečne pristojbe utvrđene člankom 35., stavkom 2. ovoga Zakona za jedan prijamnik u ugostiteljskom objektu stječu pravo korištenja triju dodatnih prijamnika u istom ugostiteljskom objektu bez plaćanja mjesečne pristojbe.

Ovaj posljednji 8. stavak, napisan uopćeno i neprecizno, podloga je za različito tumačenje obveza građana – iznajmljivača obiteljskog smještaja, odnosno pružatelja usluga smještaja u domaćinstvu (kućanstvu). HRT, naravno, tumači da su građani koju pružaju usluge smještaju u domaćinstvu zapravo fizičke osobe koje obavljaju ugostiteljsku djelatnost u ugostiteljskom objektu te šalju svim registriranim pružateljima usluga u domaćinstvu naloge za plaćanje dodatne HRT pretplate, zatim opomene i čak i ovršne prijedloge.

No ovakvo jednostrano tumačenje Zakona nije i nemože biti temelj za postupanje inspekcijskih službi što se već događa na terenu angažiranjem Gospodarskog inspektorata. Već ranije, prije donošenja novog Zakona, HRT je pogrešno tumačio odredbe tada važećeg Zakona te angažiranjem akvizitera-plaćenih nadzornika, prijevarom utjerivao dodatnu pristojbu od građana pružatelja usluga u domaćinstvu. Zahvaljujući upornim i savjesnim građanima koji su se pravnim sredstvima suprostavili samovolji jednog državnog poduzeća, donijeto je niz pravomoćnih presuda u korist građana kojima se poništava tumačenje Zakona od strane HRTa.

U čemu je kvaka ?

Prvo treba razjasniti pravni status građana pružatelja usluga u domaćinstvu. Građani koji pružaju uslugu smještaja ili „iznajmljivači“, nisu fizičke osobe koje se bave gospodarskom djelatnošću kao isključivim izvorom prihoda, oni ne obavljaju gospodarsku djelatnost već jednostavno iznajmljuju dio svojih nekretnina. Nekretnine koje se iznajmljuju su dijelovi kućanstva – domaćinstva. Plaćanjem jedne pristojbe za kućanstvo prema stavku 2. članka 34. nositelji domaćinstva, kućanstva ispunjavaju svoju zakonsku obvezu.

HRT griješi kada građane u domaćinstvu poistovjećuje sa „fizičkim osobama koje obavljaju ugostiteljsku djelatnost sukladno posebnom zakonu ... i za jedan prijamnik u ugostiteljskom objektu ...“ – (stavk 8 čl. 34.). Domaćinstvo ne obavlja ugostiteljsku djelatnost i nije ugostiteljski objekt, kako smo već razjasnili. Što se tiče pak samih opomena koje stižu prema uvidu u registar registriranih „iznajmljivača“ one također nisu pravno utemeljene jer čak i za fizičke osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost ugostiteljstva nije obaveza postavljanje TV prijarnika u svakoj smještajnoj jedinici bez obzira na kategoriju objekta. Nadalje, kada bi se domaćinstva poistovjetila sa fizičkim osobama koje obavljaju ugostiteljsku djelatnost, onda ista domaćinstva nebi plaćala redovitu mjesečnu pristojbu kao kućanstva (ne mogu plaćati pristojbu po dva različita osnova za isti objekt), te bi svaki član kućanstava (koje tada više nebi bilo kućanstvo) morao plaćati i pristojbu za prijarnik u motornom vozilu registriranom na njihovo ime (st. 3, čl.34).

Općenito uzevši i ovaj najnoviji Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji u dijelu koji se odnosi na plaćanje pristojbe u najmanju je ruku suprotan pravilima tržišnog natjecanja. Ako se uzme u obzir omjer vlastite produkcije i reprodukcije tuđih sadržaja onda HRT nije bitno programski sadržajno različit od ostalih elektronskih medija koji djeluju u Republici Hrvatskoj. Isti je slučaj i sa emitiranjem reklamnih poruka čime se uprihoduju značajna financijska sredstva- nema razlike u odnosu na ostale elektronske medije. Pa zašto onda samo HRT ima Zakonsko pravo ubiranja mjesečne pristojbe za primanje HRT signala ? Štoviše, ugostiteljski objekti bili oni trgovačka društva ili fizičke osobe, putem svojih prijarnika najmanje emitiraju program HRTa. Daleko se više emitiraju sadržaji stranihi lokalnih elektronskih medija, što je i logično jer je u Republici Hrvatskoj 80% turista iz inozemstva a pored toga traže se najviše informacije lokalnog karaktera – od prognoze vremena do kulturno-zabavnih sadržaja u destinaciji. Sve to ne pruža HRT ali ubire pristojbu.

Vrijeme je da se otvori pitanje pristojbe za servis elektronskih medija. Jedan od prijedloga je i raspodjela pristojbe na sve elektronske medije koji pružaju servisne informacije po dogovorenom ključu. Ima i prijedloga koji polaze od načina raspodjele boravišne pristojbe. Ona se u određenim omjerima dijeli na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Kao što se boravišna pristojba prvenstveno koristi za poboljšanje uvjeta boravka turista na destinaciji,

tako bi se i RTV pretplata trebala koristiti za pružanje informativnog servisa na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini na više stranih jezika, sadržajnije, točnije i detaljnije. Na koncu upitno je i angažiranje Gospodarskog inspektorata od strane jedne državne tvrtke u svrhu kontrole naplate pristojbe građanima. Na taj bi način inspektorat po toj logici mogao biti korišten i od ostalih tvrtki koje pružaju određene usluge : Vodoprivreda, Elektroprivreda, Hrvatske vode, Hrvatske šume i sl.

Konačno će cijela ova situacija rezultirati, najvjerojatnije, Ustavnom tužbom, koja će morati razrješiti sve navedene dileme.

Do tada vam savjetujemo:

- Plaćajte i dalje redovitu pristojbu za kućanstva i čuvajte potvrde
- Ne puštajte NIKOGA u svoj dom osim Gospodarskih inspektora
- Na bilo kakav upit bilo koje osobe o RTVu ništa ne komentirajte osim izjave da redovito podmirujete svoju obvezu
- Ako vam Gospodarski inspektor napiše zapisnik kojim konstatira da ste dužni plaćati više od jedne HRT pristojbe NE POTPISUJTE takav zapisnik
- Napišite izjavu zbog čega niste potpisali takav zapisnik
- Ako dobijete opomenu, vratite je uz kratku opasku da je vjerojatno došlo do zabune jer vi redovito izvršavate svoje obveze o čemu je HRT dužna voditi evidenciju (st. 7 čl.34)
- Ako dobijete ovršni prijedlog izjavite žalbu pisanim putem u predviđenom roku
- Ako dobijete poziv za Sud, angažirajte odvjetnika